

*Боженко Роман,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
навчально-наукового інституту педагогіки
Боженко Вікторія,
асистент кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій,
методист навчального відділу,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна*

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та цифровізації освітнього процесу актуалізується проблема формування єдиного інформаційного простору закладу вищої освіти. Ефективна організація такого простору є важливим чинником підвищення якості освітніх послуг та конкурентоспроможності ЗВО в сучасних умовах. Інтеграція інформаційних ресурсів, систем та технологій у єдиний комплекс дозволяє оптимізувати управління освітнім процесом, покращити взаємодію між усіма учасниками освітнього процесу та створити умови для впровадження інноваційних форм навчання. Водночас, створення єдиного інформаційного простору ЗВО є складним багатоаспектним завданням, що вимагає системного підходу та врахування специфіки конкретного закладу освіти.

Аналіз наукових досліджень та практичного досвіду провідних університетів світу свідчить про відсутність універсальної моделі формування єдиного інформаційного простору ЗВО. Це зумовлено різноманітністю організаційних структур, освітніх програм та інформаційних потреб різних закладів вищої освіти. Проте, можна виділити ряд ключових методичних засад, що визначають успішність створення та функціонування такого простору. Серед них - комплексність підходу, орієнтація на потреби користувачів, дотримання принципів інформаційної безпеки та захисту персональних даних. Важливим аспектом є також вибір оптимальних технологічних рішень та забезпечення їх ефективної інтеграції в існуючу ІТ-інфраструктуру ЗВО [1]. У цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження методичних засад створення та функціонування єдиного інформаційного простору закладу вищої освіти, що дозволить сформулювати цілісне бачення цього процесу та виробити практичні рекомендації для його реалізації.

Єдиний інформаційний простір ЗВО можна визначити як інтегровану сукупність інформаційних ресурсів, технологій їх використання та інфраструктури, що забезпечує інформаційну взаємодію всіх учасників освітнього процесу та задоволення їхніх інформаційних потреб [2, 6]. Ключовими компонентами такого простору є:

– інформаційні ресурси (бази даних, електронні бібліотеки, репозитарії тощо);

Секція 1. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті та науці

- інформаційно-телекомунікаційна інфраструктура;
- програмні засоби та інформаційні системи;
- організаційні структури управління інформаційними процесами.

Створення єдиного інформаційного простору ЗВО спрямоване на досягнення таких цілей:

- підвищення ефективності управління освітнім процесом;
- забезпечення доступу учасників освітнього процесу до актуальної інформації;
- інтеграція інформаційних ресурсів та систем ЗВО;
- автоматизація основних бізнес-процесів ЗВО;
- створення умов для впровадження інноваційних освітніх технологій.

Аналіз наукових джерел дозволяє виділити кілька ключових методичних підходів до створення єдиного інформаційного простору ЗВО [1, 3, 5, 6]:

- системний підхід передбачає розгляд інформаційного простору як цілісної системи взаємопов'язаних елементів: це дозволяє забезпечити комплексність та узгодженість при його формуванні;
- процесний підхід фокусується на моделюванні та оптимізації інформаційних потоків та бізнес-процесів ЗВО, що сприяє підвищенню ефективності управління інформацією;
- проектний підхід розглядає створення єдиного інформаційного простору як окремий проект з чітко визначеними цілями, завданнями, ресурсами та термінами реалізації;
- архітектурний підхід передбачає розробку цілісної архітектури інформаційного простору ЗВО, що охоплює всі його рівні – від інфраструктури до прикладних систем.

На основі аналізу наукових джерел можна виділити основні етапи створення єдиного інформаційного простору ЗВО (Табл. 1).

Таблиця 1

Етапи формування єдиного інформаційного простору ЗВО

№	Етап	Характеристика
1.	Аналіз поточного стану інформатизації ЗВО та визначення стратегічних цілей	Проводиться оцінка існуючих інформаційних систем, визначаються потреби та формулюються стратегічні цілі цифрової трансформації закладу
2.	Розробка концепції та архітектури єдиного інформаційного простору	Створюється загальне бачення та детальний план побудови інтегрованої інформаційної системи ЗВО
3.	Створення нормативно-правової бази функціонування інформаційного простору	Розробляються внутрішні положення, що регулюють функціонування єдиного інформаційного простору

Секція 1. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті та науці

4.	Розвиток ІТ-інфраструктури ЗВО	Модернізується апаратне та мережеве забезпечення, створюється необхідна технічна база
5.	Впровадження базових інформаційних систем (LMS, HRMS, ERP тощо)	Запроваджуються ключові системи управління навчанням, кадрами, ресурсами тощо
6.	Інтеграція існуючих та впровадження нових інформаційних сервісів	Об'єднуються наявні системи та додаються нові компоненти єдиного інформаційного простору
7.	Розвиток системи інформаційної безпеки	Створюються механізми захисту даних та забезпечення кібербезпеки інформаційного середовища ЗВО
8.	Навчання персоналу роботі в єдиному інформаційному просторі	Проводиться підготовка співробітників до роботи в новому інформаційному середовищі

Джерело: розроблено авторами на основі аналізу [1, 6]

Ефективне функціонування єдиного інформаційного простору ЗВО має базуватися на таких принципах як системність та комплексність, відкритість та масштабованість, стандартизація та уніфікація, безпека та надійність, економічна доцільність, орієнтація на користувача [2, 4].

З технологічної точки зору єдиний інформаційний простір ЗВО доцільно реалізовувати на основі сервіс-орієнтованої архітектури та хмарних технологій. Це забезпечить гнучкість, масштабованість та економічну ефективність рішення [3, 5].

Ключовими технологічними компонентами єдиного інформаційного простору ЗВО є корпоративна мережева інфраструктура, центр обробки даних, системи управління базами даних, інтеграційна платформа, порталне рішення, системи електронного документообігу, системи управління навчанням (LMS), ERP-система та системи бізнес-аналітики [3, 6].

Важливим фактором успішного формування єдиного інформаційного простору ЗВО є створення ефективної організаційної структури управління цим процесом. Доцільним є створення спеціального підрозділу, який відповідатиме за розвиток та підтримку єдиного інформаційного простору, займатиметься розробкою та реалізацією ІТ-стратегії ЗВО, управлінням ІТ-інфраструктурою, впровадженням та підтримкою інформаційних систем, забезпеченням інформаційної безпеки і навчанням та консультуванням користувачів [6].

Створення єдиного інформаційного простору є важливим стратегічним завданням для сучасного ЗВО. Його ефективна реалізація потребує комплексного підходу, що охоплює методологічні, технологічні та організаційні аспекти. Ключовими факторами успіху є чітке визначення цілей, вибір

оптимальної архітектури рішення, забезпечення інтеграції всіх компонентів та ефективного управління процесом створення єдиного інформаційного простору.

Список використаних джерел та літератури

1. Вербовський І. А. Ефективність цифровізації в управлінні освітніми ресурсами: аналіз та стратегії оптимізації. Академічні візії. 2024. Вип. 27. С. 1-13. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10471716>
2. Данилишина К. О. Структура інформаційного освітнього середовища та використання його у підготовці майбутніх педагогів професійного навчання. Open educational e-environment of modern University, special edition. 2019. С. 63-76.
3. Заспа Г. О., Оксамитна Л. П., Карапетян А. Р. Методологічні основи створення інформаційної технології в цифровому просторі закладів вищої освіти. *Парадигмальні виклики сучасного розвитку : колективна монографія / за загальною редакцією Дуки А. П. Чернігів : ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій».* 2022. С. 206-222. URL: https://reicst.com.ua/asp/article/view/monograph_paradigmatic_03_2022_05_02
4. Ребуха Л., Брик Р. Інформаційно-освітній простір закладу освіти: структурно-функціональні особливості освітнього веб-сайту. *Гуманітарні студії : історія та педагогіка.* 2021. № 2. С. 103-114. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/46149>
5. Тесля Ю. М., Заспа Г. О. Розробка концентричної інформаційної технології цифрової трансформації закладів вищої освіти. Управління розвитком складних систем. 2020. № 44. С. 105-115. URL: <https://urss.knuba.edu.ua/ua/zbirnyk-44/article-1477>
6. Шестак Я. І. Моделювання єдиного інформаційного простору закладу вищої освіти. *Управління розвитком складних систем.* 2022. № 49. С. 81-89. URL: <https://doi.org/10.32347/2412-9933.2022.49.81-89>